

SPORT- EN BEWEEGVISIE LELYSTAD

DE WEG NAAR EEN GEZONDE, FITTE EN INCLUSIEVE STAD

Opdrachtgever:	Gemeente Lelystad
Projectnr:	LEL003
Datum:	24 november 2022

SPORT- EN BEWEEGVISIE LELYSTAD 2023 - 2030

DE WEG NAAR EEN GEZONDE, FITTE EN INCLUSIEVE STAD

Opdrachtgever: Gemeente Lelystad
Projectnr: LEL003
Rapportnr: 001
Status: Eindconcept DEF 5
Datum: 24 november 2022

T 088 - 33 66 333
F 088 - 33 66 099
E info@kragten.nl



© 2022 Kragten
Niets uit dit rapport mag worden veeleevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande toestemming van Kragten. Het is tevens verboden informatie en kennis verwerkt in dit rapport ter beschikking te stellen aan derden of op andere wijze toe te passen dan waaraan in de overeenkomst toestemming wordt verleend.

Opsteller:
MvEck
A. Kasel
Verificatie:

Validatie:



VOORWOORD

Voorwoord Sport- en bewegvisie 2022-2030

Als wethouder Sport en bewegen ben ik blij met de uitnodigende omgeving die Lelystad heeft met haar prachtige waterrijke natuurgebieden. De combinatie met de vele sportverenigingen en hun bevolgen vrijwilligers doen je bijna als vanzelf sporten en bewegen. Heel belangrijk, want sport en bewegen geeft energie, maakt ons vitaler en weerbaarder en brengt ons in contact met anderen. En dat is nodig, want in Lelystad bewegen te veel mensen te weinig. Veranderen gaat niet vanzelf, daar moeten we allemaal een stap voor zetten.

Iedere dag ervaar ik de enorme maatschappelijke waarde die sporten en bewegen hebben voor onze stad. En ik zie dat we ons daar gelukkig ook meer dan ooit van bewust zijn. Bewegen en sporten leveren een fundamentele bijdrage aan de gezondheid van onze inwoners, de vitaliteit van onze stad en aan een brede welvaart. Lelystad Next Level laat zien dat de stad groeiambities heeft en uitdagingen kent om een vitale en toekomstbestendige stad te zijn met actieve en gezonde inwoners.

De inzet van deze Sport- en bewegvisie 2022-2030 is om zoveel mogelijk inwoners in beweging te krijgen. Dat doen we onder meer door uitbreiding van het aanbod van sport- en beweegruiden, door sportverenigingen te ondersteunen, door in te zetten op een aantrekkelijk, passend en toegankelijk aanbod in de wijk én door intensief samen te werken met sport-, zorg- en welzijnsorganisaties.

Alleen samen krijgen en houden we Lelystad in beweging. Dat is bij het opstellen van deze visie ook erg duidelijk geworden door de inbreng van vele maatschappelijke partners. Zonder hen had u dit stuk nu niet in handen gehad. Samen met hen en de inwoners van onze mooie stad gaan we aan de slag met de ambities en doelstellingen uit de Sport- en bewegvisie 2022-2030. Met deze visie geven we een duidelijke, concrete richting aan onze inzet én laten we zien dat we het thema van bewegen en sporten serieus blijven nemen. Stap voor stap, meer in beweging.



Rinze Broekema
Wethouder Sport en bewegen

SAMENVATTING

Inleiding

Sport en Bewegen is een uitstekend middel om Lelystad en de Lelystedeling socialer, veerkrachtiger, duurzamer en aantrekkelijker te maken!

Naar aanleiding van de evaluatie van het huidige sportbeleid¹, heeft de raad besloten² om een nieuwe sport- en beweegvisie op te stellen. De gemeente Lelystad wil met deze nieuwe visie richting geven aan het sport- en beweegbeleid voor de komende acht jaar. Lelystad, hoofdstad van de Nieuwe Natuur, gaat zich ontwikkelen tot een sociale, veerkrachtige, duurzame en aantrekkelijke stad van meer dan 100.000 inwoners in 2040. Op dit moment is het aanbod van voorzieningen niet toereikend en niet toekomstbestendig. Dit heeft onder andere tot gevolg dat er onwenselijke wachtlijsten zijn. In lijn met de groeiambities van Lelystad, is het van belang om te blijven investeren in de kwaliteit en kwantiteit van het sport- en beweegaanbod en de voorzieningen. Investeren in sport en bewegen loont. Uit het rapport Social Return on Investment (SROI) in Lelystad (2019) blijkt dat elke euro die geïnvesteerd wordt in sport en bewegen een maatschappelijke waarde oplevert van 2,7 euro.

Trends en ontwikkelingen

In Lelystad voldoet 57% van de inwoners van Lelystad aan de beweegnorm. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 63% is er nog veel winst te behalen. Overgewicht komt in Lelystad bovengemiddeld voor zowel bij volwassenen als de jeugd. Het aangeboden sportaanbod leidt niet tot de gewenste doorstroming naar de sportverenigingen, waardoor de sportdeelname in Lelystad structureel achterblijft. Deze trends laten een urgentie zien om de sport- en beweegdeelname van de Lelystedelingen te verhogen en gezondheidswinst (Positieve Gezondheid) te behalen. Aangezien het in beweging krijgen en houden van mensen een steeds prominenter rol krijgt bij gezondheidsbevordering, legt de nieuwe sport- en beweegvisie een duidelijke link tussen sport en bewegen en de Maatschappelijke Agenda.

Lelystad heeft zich als doel gesteld (raadsakkoord 2022 – 2026) om het percentage inwoners dat in 2026 voldoet aan de beweegnorm, gelijk is aan het landelijk gemiddelde. Om te kunnen voldoen aan het doel van de raad, zal 10% van de inwoners in Lelystad (gelijk aan 8.300 inwoners) meer dan nu het geval is aan de beweegnorm moeten voldoen.

Noot: Waar we in deze visie spreken over de Lelystedeling wordt elke inwoner bedoeld. Van jong tot oud, van elk gezindte en van elke kleur. Elke Lelystedeling doet mee en willen we in beweging brengen.

Missie

We gaan voor een Lelystad met gezonde, actieve en betrokken inwoners en een stad die een **gezonde leefstijl** uitademt. Een stad die gezien wordt als vitale stad. Sporten en bewegen zijn een dagelijks onderdeel van het leven van onze inwoners. Van jongs af aan worden alle Lelystedelingen gestimuleerd om met **plezier** te bewegen en sporten,

¹ Sport in Lelystad, 2021

² Raadsbesluit 7 december 2021

hun **talenten** te ontdekken en deze te blijven ontwikkelen. **Sportverenigingen** moeten hierin een belangrijke rol spelen omdat samen bewegen en sporten **verbindt**. Ook de **buurtsportcoaches** vormen een belangrijke **schakel** tussen de wijk en de sportvereniging.

We gaan voor een stad waar volop faciliteiten zijn om **ongebonden** te kunnen bewegen en sporten. Waar er aantrekkelijke plekken zijn voor **jong tot oud**, die uitdagen om in beweging te komen en blijven. In Lelystad zijn mensen **trots** op hun buurt of wijk en wijkactivatie zorgt voor nieuwe **initiatieven**, beweging en **inspiratie**. Van recreatieve beweging tot fanatieke sporter, met of zonder beperking, **iedereen** kan op zijn of haar manier actief zijn en **meedoen** zonder zich belemmerd te voelen.

Ambities en doelstellingen

In de komende jaren tot 2030 richten we ons vizier op de volgende ambities en doelstellingen. Deze vormen samen onze visie en zijn onderdeel van de strategische agenda van Lelystad tot 2040.

Ambitie 1: Bewegen en sporten zorgen ervoor dat steeds meer van onze inwoners zich fit voelen en gezond zijn. Voor iedereen is er passend, aantrekkelijk en toegankelijk sport- en beweegaanbod.

- Doelstelling 1.1: Het aantal Lelystedelingen dat voldoet aan de beweegnorm neemt tussen 2022 en 2030 toe
- Doelstelling 1.2: In buurten met de grootste achterblijvende sport- en beweegparticipatie wordt sporten en bewegen zichtbaarder en (nog) toegankelijker gemaakt.
- Doelstelling 1.3: Intensievere samenwerking tussen de zorg-, welzijns- en sport- en beweegsector.

Ambitie 2: Vitale sportverenigingen versterken de sociale cohesie in de wijken van onze stad.

- Doelstelling 2.1: ieder jaar neemt het aandeel sportverenigingen dat vitaal is toe, klaar om ervoor te zorgen dat er samen gesport en bewogen kan worden, nu en in de toekomst.
- Doelstelling 2.2: het percentage jeugd en jongeren (4–17 jaar) dat lid is van een sportvereniging, is in 2030 toegenomen tot het niveau dat gelijk is aan het landelijk gemiddelde.

Ambitie 3: Onze groeiende stad biedt voor iedereen voldoende ruimte om te bewegen en sporten.

- Doelstelling 3.1: uitbreiding van het accommodatiebestand voor binnen- en buitensport waarmee wordt voldaan aan de vraag naar sportruimte en ingespeeld wordt op de groeiambitie van de stad.
- Doelstelling 3.2: in de gemeentelijke projecten is aandacht voor het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte.
- Doelstelling 3.3: we werken in Lelystad aan een duurzame toekomst; dus ook op het gebied van sport en bewegen.

Ambitie 4: Lelystedelingen zijn van jongs af aan vaardig in bewegen en ontwikkelen hun talenten.

- Doelstelling 4.1: inzetten op motorische ontwikkeling van alle kinderen op basisscholen en middelbare scholen
- Doelstelling 4.2: scholen worden ondersteund om extra sport- en beweegmomenten mogelijk te maken via naschoolse activiteiten of door individuele leerlingen te begeleiden naar een geschikte sport.
- Doelstelling 4.3: we werken aan een positief en veilig sportklimaat door de inzet van clubkadercoaches.
- Doelstelling 4.4: we stimuleren talentontwikkeling door ondersteuning bij verbetering sportieve prestaties

Ambitie 5: Sportevenementen inspireren onze inwoners en onze sportaanbieders

- Doelstelling 5.1: jaarlijks wordt er in Lelystad een inspirerend sportevenement gehouden dat voornamelijk gericht is op jeugd en jongeren

Uitvoeringsprogramma

Om de sport- en bewegvisie tot uitvoering te brengen is een uitvoeringsprogramma nodig. Samengesteld met maatregelen om de doelstellingen zoals omschreven in deze visie te bereiken. Het uitvoeringsprogramma is opgezet vanuit scenario's naar ambitieniveau. Het scenario 'basis op orde' houdt in dat de voorgestelde maatregelen noodzakelijk zijn om het sport- en beweeglandschap te brengen naar een basisniveau; een niveau dat noodzakelijk is om de Lelystedeling voldoende te faciliteren op dit moment (2022). Het scenario 'klaar voor de groei' houdt in dat de voorgestelde maatregelen afdoende zijn om de groei van de stad richting 2030 te faciliteren en de basis op orde te houden. Het scenario 'Lelystad Next Level' houdt in dat de voorgestelde maatregelen gericht zijn op een hoog niveau van sport- en beweegparticipatie en daarbij een hoog niveau van professionaliteit en inzet op alle vlakken van het sport- en beweeglandschap.

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD.....	3
1	INLEIDING.....9
1.1	Sport- en beweegvisie.....9
1.1.1	Nieuwe visie als hefboom voor Lelystad Next Level.....9
1.1.2	Rendement van sport en bewegen.....10
1.1.3	Functie nieuwe sport- en beweegvisie.....11
1.1.4	Totstandkoming sport- en beweegvisie.....12
1.2	Leeswijzer.....12
2	HUIDIG BELEID EN PROGRAMMA'S.....13
2.1	Lelystad in 2040.....13
2.2	Lelystad in beweging 2019 - 2022.....13
2.3	Sport- en vitaliteitsakkoord.....14
2.4	Gezondheidsnota 2020 – 2024.....14
2.5	Inclusie agenda 2022 – 2025.....15
2.6	Raadsakkoord 2022 – 2026.....15
3	TRENDS EN ONTWIKKELINGEN.....16
3.1	Landelijke trends.....16
3.1.1	Beweegarmoede en motorische fitheid kinderen.....16
3.1.2	Individualisering, flexibilisering en diversiteit.....16
3.1.3	Maatschappelijke meerwaarde van sport en bewegen.....17
3.2	Lokale ontwikkelingen.....17
3.2.1	Zorg om gezondheid en welbevinden van de Lelystedelingen.....17
3.2.2	Grote afstand tussen informeel sporten en bewegen in de wijk en lidmaatschap bij verenigingen.....18
3.2.3	Groei van de stad en doorzetten vergrijzing.....19
3.2.4	Sociaal-maatschappelijke uitdaging en sport & bewegen.....20
4	MISSIE EN VISIE.....22
4.1	Inleiding.....22
4.2	Onze missie.....22
4.3	Ambities en doelstellingen van Lelystad.....22
4.3.1	Ambitie 1: Bewegen en sporten zorgen voor een gezonde samenleving; voor iedereen is er passend sport- en beweegaanbod.....23
4.3.2	Ambitie 2: Vitale sportverenigingen versterken, met andere sport- en beweegaanbieders, de sociale cohesie in onze stad.....24
4.3.3	Ambitie 3: Onze groeiende stad biedt voor iedereen aantrekkelijke ruimte voor sporten, spelen en bewegen.....25
4.3.4	Ambitie 4: Lelystedelingen zijn van jongs af aan vaardig in bewegen en ontwikkelen hun talenten.....27
4.3.5	Ambitie 5: Sportevenementen inspireren onze inwoners en onze sportaanbieders.....29
4.4	Tot slot.....30
5	UITVOERINGSPROGRAMMA.....31
5.1	Inleiding.....31
5.2	Overzicht van maatregelen in drie scenario's.....31

Bijlage 1: Toelichting uitvoeringsprogramma
Bijlage 2: Speelbeleid 2023 - 2030

1 INLEIDING

1.1 Sport- en bewegvisie

1.1.1 Nieuwe visie als hefboom voor Lelystad Next Level

Voor u ligt de nieuwe sport- en bewegvisie 2023 – 2030 voor Lelystad. Naar aanleiding van de evaluatie van het huidige sportbeleid³, heeft de raad besloten⁴ om een nieuwe sport- en bewegvisie op te stellen. De gemeente Lelystad wil met deze nieuwe visie richting geven aan het sport- en bewegbeleid voor de komende acht jaar.

Lelystad, hoofdstad van de Nieuwe Natuur, gaat zich ontwikkelen tot een sociale, veerkrachtige, duurzame en aantrekkelijke stad⁵ van meer dan 100.000 inwoners in 2040. In lijn met de groeiambities van Lelystad, is het van belang om te blijven investeren in de kwaliteit en kwantiteit van het sport- en beweegaanbod en de sport- en beweegvoorzieningen. Dit draagt ook bij aan het visitekaartje van Lelystad voor bestaande en nieuwe inwoners.

Op dit moment is het aanbod van voorzieningen niet toereikend en niet toekomstbestendig. Dit heeft onder andere tot gevolg dat er onwenselijke wachtlijsten zijn ontstaan. Door meer te investeren kan er worden voldaan aan de huidige en toekomstige behoefte van de inwoners en wordt er waarde toegevoegd om de ambities van Lelystad Next Level waar te maken en de Positieve Gezondheid van alle Lelystedelingen te vergroten.

Noot: Waar we in deze visie spreken over de Lelystedeling wordt elke inwoner van de gemeente Lelystad bedoeld: van jong tot oud, van elk gezindte en van elke kleur. Elke Lelystedeling doet mee en elke Lelystedeling willen we in beweging brengen.

De gezondheidsmonitor laat zien dat er in Lelystad op veel gezondheid gerelateerde thema's veel winst te behalen is⁶. Bewegen krijgt een prominentere rol bij gezondheidsbevordering en het stimuleren van een gezonde leefstijl, wat past binnen het gemeentelijk sport- en bewegbeleid. Ook wordt in Lelystad het sporten en het bewegen steeds vaker met succes ingezet voor het behalen van maatschappelijke en

Sport- en beweegparticipatie in Lelystad

In 2017 voldeed 57,4% van de Lelystedelingen aan de beweegnormen, wat beduidend lager ligt dan het Nederlands gemiddelde van 63,0%. Positief is dat 89% van de scholieren aangeeft elke dag lopend of fietsend naar school te gaan. In Lelystad beweegt 17% dagelijks tenminste een uur, wat vergelijkbaar is met het gemiddelde in Flevoland en in Nederland.

De sportparticipatie is in Lelystad gemiddeld gezien laag in vergelijking tot het gemiddelde in Nederland. Van de 12 – 18 jarigen in Lelystad sport 69% wekelijks bij een vereniging of sportschool, in vergelijking tot 75% in Nederland. Bij sportverenigingen is er een grote uitstroom van jongeren vanaf 14 jaar, wat landelijk gezien ook zichtbaar is.

³ Sport in Lelystad, 2021

⁴ Raadsbesluit 7 december 2021

⁵ Bron: Lelystad Next Level; Koersdocument Lelystad 2040, 20 maart 2021

⁶ Monitorgezondheid.nl en Sportenbewegenincijfers.nl

gezondheidsdoelstellingen. Hiervoor maken we de link tussen sport en bewegen en de Maatschappelijke Agenda. De inzet is om samen met inwoners en partners te werken op basis van langjarige investeringen. Het bevorderen van een gezonde leefstijl onder onze inwoners via sporten en bewegen zien wij dan ook als hefboom voor Lelystad Next Level.

1.1.2 Rendement van sport en bewegen

De gemeente Lelystad en het Sportbedrijf als uitvoerende organisatie werken aan het sport- en beweeglandschap in Lelystad. Lelystad heeft zich ontwikkeld tot een aantrekkelijke watersportstad met mogelijkheden tot evenementen. Het reguliere beheer en onderhoud van de accommodaties zorgt ervoor dat een deel van de sportaccommodaties in Lelystad op orde en betaalbaar is.

De afgelopen jaren zijn er diverse initiatieven omarmd die gericht zijn op het stimuleren van sporten en bewegen in de openbare ruimte, zoals stimuleringsprogramma's en activiteiten. Door de inzet van gemeente, het Sportbedrijf en alle sport- en beweegaanbieders daalt de sport- en beweegparticipatie niet nog verder en staan de meeste sportverenigingen er organisatorisch gezien redelijk tot goed voor. Desondanks zijn de middelen niet toereikend om het sport- en beweeglandschap in Lelystad te versterken en afdoende bij te dragen aan de ambities van Lelystad Next Level.

De gemeentelijke bijdrage per inwoner voor sport in Lelystad is, in vergelijking tot andere vergelijkbare gemeenten, relatief laag (zie kader). Dit vertaalt zich nu in een tekort aan sportruimte en wachtlijsten bij diverse verenigingen en achterblijvend aanbod van sportruimte en faciliteiten. Ook het Sportbedrijf ondervindt tekorten in gelden en capaciteit om afdoende uitvoering te kunnen geven aan het sportbeleid dat nodig is. Een sterke sport- en beweeginfrastructuur die voldoet aan de huidige en toekomstige vraag maakt hier een belangrijk onderdeel vanuit.

Investeringen in sport en bewegen betekent het creëren van maatschappelijke en sociaaleconomische waarde voor Lelystad. In lijn met de toekomstvisie Lelystad Next Level ligt het voor de hand om juist nu te investeren in een sterk sport- en beweeglandschap.

De sociaal-maatschappelijke waarde van sport

De gemeente Lelystad besteedt ca. 55 euro per inwoner aan sport. In Nederland is dit gemiddeld circa 61 euro. Circa 55% van de gemeenten heeft hogere bestedingen per inwoner dan Lelystad. In vergelijking tot gemeenten die qua inwoneraantal vergelijkbaar zijn aan Lelystad, is de bijdrage voor sport in Lelystad laag.

De maatschappelijke waarde van sport bedraagt meer dan in euro's te vatten, maar wordt economisch vertaald naar 2,71 maal de investering. Daarmee loopt Lelystad dus elk jaar miljoenen euro aan maatschappelijke waarde mis.

Bron: SROI Lelystad, juni 2019

1.1.3 Functie nieuwe sport- en bewegvisie

Met deze sport- en bewegvisie zetten we een stip aan de horizon en geven we richting aan het beleid voor de komende acht jaar. De visie gaat in op de sport- en beweeginfrastructuur, de programmering, activiteiten, organisatie en financiering die nodig zijn om een toekomstbestendig sport- en beweeglandschap te bewerkstelligen. Deze visie is een product van de gemeente Lelystad die totstandgekomen is in nauwe samenwerking met het Sportbedrijf en het maatschappelijke veld. Deze visie is vastgesteld door de raad van de gemeente Lelystad.

1.1.4 Totstandkoming sport- en bewegvisie

Ten behoeve van de totstandkoming van de sport- en bewegvisie van de gemeente Lelystad is een proces ingericht dat hieronder puntsgewijs is toegelicht:

- Informatienota raad september 2021 over het voornemen om te komen tot een sport- en bewegvisie 2030;
- Evaluatie van het sportbeleid eind 2021 in de raad in de vorm van een startnota en 'Sport in Lelystad';
- Behandeling december 2021 met als resultaat een opdracht om een sport- en bewegvisie 2030 op te stellen;
- Interactief proces met organisaties en verenigingen binnen en buiten de sport; sport als doel en sport als middel
- Presentatie "Sport in Lelystad" aan de leden van de Corona tafel bestaande uit veel sportverenigingen en commerciële aanbieders in maart 2022;
- Eerste Helft sportcafé met maatschappelijk veld en sportaanbieders in maart 2022 en Tweede Helft sportcafé in april 2022;
- Werkgroepsessies om tot de sport- en bewegvisie te komen met terugkoppeling van de tussenstand aan het sportplatform in juni 2022.

Het concept van de sport- en bewegvisie is op 28 september 2022 gepresenteerd aan de beleidsafdelingen van de gemeente Lelystad. In de Derde Helft van het sportcafé (4 oktober 2022) is het concept van de sport- en bewegvisie en het uitvoeringsprogramma gepresenteerd met daarbij de scenario's met uitvoeringsmaatregelen. De visie en het uitvoeringsprogramma zijn positief ontvangen.

De gemeente en het Sportbedrijf: wie doet wat?

Als gemeente Lelystad maken we sporten en bewegen mogelijk voor alle Lelystedelingen. Vanuit de gemeente initiëren, activeren, regisseren en faciliteren we. We zorgen ervoor dat de sport- en beweeginfrastructuur op orde is en optimaal wordt benut. Dat houdt onder andere in: toegankelijke sportaccommodaties en een beweegvriendelijke openbare ruimte. Zo maken we het mogelijk om te bewegen en sporten op ieder niveau. De gemeente werkt intensief samen met partijen buiten het sport en beweegdomein, zoals onderwijs-, zorg- en welzijnsinstellingen.

Het Sportbedrijf Lelystad heeft de taak om uitvoering te geven aan het sportbeleid door veilige en schone sportvoorzieningen te beheren en te exploiteren en indien van toepassing ook nieuw te bouwen. Ook is het Sportbedrijf actief in het ondersteunen en versterken van verenigingen en andere sportaanbieders en stimuleren zij een gezonde leefstijl voor alle Lelystedelingen.

Bron: lelystad.nl/next-level

1.2 Leeswijzer

Deze sport- en bewegvisie geeft in hoofdstuk 2 een beeld van het huidige beleid dat van belang is voor deze visie. In hoofdstuk 3 zijn de trends en ontwikkelingen beschreven die bepalen in welk perspectief we de sport- en bewegvisie moeten plaatsen. Hoofdstuk 4 beschrijft de missie en visie waarbij de vijf ambities voor Lelystad zijn toegelicht met de onderliggende doelstellingen per ambitie. In hoofdstuk 5 is het

kader voor het uitvoeringsprogramma beschreven, waarbij per scenario de maatregelen zijn beschreven om doelstellingen te behalen.

2 HUIDIG BELEID EN PROGRAMMA'S

2.1 Lelystad in 2040

In het voorjaar van 2019 is zowel de strategische agenda van Lelystad Next Level als het Ruimtelijk Raamwerk, een tussenproduct van de omgevingsvisie⁷, vastgesteld. Beide zijn opgesteld met inwoners en partners uit de stad en experts.

De hoofdambitie van Lelystad in 2040 is: Lelystad, hoofdstad van de nieuwe natuur, is in 2040 een zelfstandige, sociaal veerkrachtige, duurzame, aantrekkelijke en economisch sterke stad met 100.000 inwoners. In de volgende drie hoofdthema's wordt de toekomst van Lelystad beschreven: maatschappelijke kracht versterken, versterking van de urbanisatie en gedeeld eigenaarschap. Het kaderstellend document⁸ is een handvat voor het uitwerken van visiedocumenten, programma's en projecten, zoals het opstellen van de Maatschappelijk Agenda en het Uitvoeringsprogramma Lelystad Next Level, de woonvisie⁹, de mobiliteitsvisie en de omgevingsvisie.

Bij de omgevingsvisie als een van de instrumenten van de Omgevingswet staat gezondheidsbevordering (Positieve Gezondheid) in relatie tot de fysieke leefomgeving centraal. De voorzieningen en faciliteiten voor sporten en bewegen zoals accommodaties en buitenruimte, zijn direct verbonden aan de leefomgeving. Dit laat zien dat de thema's die terugkomen in deze sport- en beweegvisie betrekking hebben op diverse thema's uit de omgevingsvisie Lelystad. Door uitvoering te geven aan deze sport- en beweegvisie zal gezondheidswinst behaald worden en draagt hiermee bij aan de doelstelling van de omgevingsvisie van Lelystad.

2.2 Lelystad in beweging 2019 - 2022

Het gemeentelijk sport- en beweegbeleid wordt periodiek geactualiseerd. Daarbij wordt gekeken naar relevante actuele ontwikkelingen en de mogelijkheden om de doelmatigheid en effectiviteit van het lokale (sport)beleid te vergroten. In de hoofdlijnennotitie voor het sport en beweegbeleid is gekozen voor de combinatie 'bewegen' en 'meedoen'. Dit betekent dat breedtesport ook in de komende periode prioriteit krijgt. Het gemeentelijk sport- en beweegbeleid heeft daarbij de volgende twee hoofddoelstellingen:

1. Het voorzieningenniveau op het gebied van sport en bewegen levert een bijdrage aan de ontwikkeling van Lelystad tot een vitale, inclusieve en gezonde stad.
2. Met het realiseren van een kwalitatief, bereikbaar en betaalbaar voorzieningenniveau en via stimuleringsprogramma's op het gebied van sport en bewegen, bieden we alle inwoners van de stad de mogelijkheid om op hun eigen niveau deel te nemen aan beweeg- en sportactiviteiten.

⁷ Omgevingsvisie, 22 juni 2021

⁸ Koersdocument Lelystad 2040, januari 2020

⁹ Woonvisie 2022 – 2027, 8 maart 2022

2.3 Sport- en vitaliteitsakkoord

In het jaar 2020 is het Sport- en Vitaliteitsakkoord voor Lelystad tot stand gekomen. Deze sport- en bewegvisie en het Sport- en Vitaliteitsakkoord hebben een duidelijke verbinding. In beide beleidsstukken wordt ingezet op de activatie van de inwoners. Het Sport- en Vitaliteitsakkoord is voornamelijk gericht op programma's en activiteiten. In het Sport- en Vitaliteitsakkoord hebben deelnemende partijen ervoor gekozen om te focussen op vier thema's:

1. Stimuleren sportieve samenwerkingsprojecten;
2. Verhogen vitaliteit jeugd en jongeren;
3. Verhogen vitaliteit ouderen;

Beweegnorm en beweegrichtlijnen

Nederland kende voorheen drie normen voor gezond bewegen: de **Nederlandse Norm Gezond Bewegen**, die adviseerde op minstens vijf dagen per week minimaal een half uur matig intensief te bewegen door bijvoorbeeld stevig door te lopen; de Fitnorm die aangaf op minstens drie dagen per week minimaal twintig minuten zwaar intensief te bewegen door bijvoorbeeld hard te lopen; en de Combinorm, waarvoor je aan de beweegnorm en/of fitnorm moest voldoen.

Op verzoek van het ministerie van VWS heeft de Commissie Beweegrichtlijnen van de Gezondheidsraad deze normen te herzien (2017). Uiteindelijk zijn hier de nieuwe **beweegrichtlijnen** uit voortgekomen, een advies van de Gezondheidsraad aan de minister. De drie normen zijn samengevoegd tot een norm in de beweegrichtlijnen; een set richtlijnen voor de verschillende soorten inspanningen. Het voornaamste verschil van de nieuwe beweegrichtlijnen ten opzichte van de beweegnorm, zoals Lelystad deze hanteert, is dat de nieuwe beweegrichtlijnen volwassenen adviseren om bot- en spierversterkende activiteiten te doen.

4. Inzetten op meer vitale sportaanbieders.

De focus in deze sport- en bewegvisie ligt naast programmering en activatie ook op de sport- en beweeginfrastructuur (het aanbod van binnen- en buitensportaccommodaties en openbare ruimte) als belangrijke randvoorwaarde om sport- en bewegen te kunnen faciliteren en stimuleren.

2.4 Gezondheidsnota 2020 – 2024

Gemeente Lelystad, patiëntenvertegenwoordiging en partners uit de zorg, welzijn en preventie hebben gezamenlijk de Nota Gezondheidsbeleid 2020 – 2024 ontwikkeld, waarin staat hoe zij inwoners in Lelystad willen ondersteunen, stimuleren en faciliteren in het bevorderen en behouden van vitaliteit. De nota gaat niet alleen over de zorg of maatschappelijke ondersteuning, maar ook over het toekomstbestendig maken van buurten, wijken en woningen en over samenwerking door professionals, waardoor beter aangesloten kan worden bij de mogelijkheden van inwoners. En het gaat over samen optrekken voor de meest kwetsbare doelgroepen en tegelijkertijd investeren in voorkomen dat mensen ziek worden. Daarmee verbindt de nota verschillende partijen, beleidsdomeinen, initiatieven in de stad in één samenhangende visie. Gezamenlijk zijn

er drie strategische opgaven vastgesteld voor Lelystad: 1) vitaal en gezond ouder worden, 2) leven met een chronische aandoening en 3) het ontwikkelen van een gezonde leefstijl.

2.5 Inclusie agenda 2022 – 2025

Het is belangrijk dat sport -en bewegen voor iedereen mogelijk is. Ook voor mensen met een beperking dient het sport-beweeg aanbod toegankelijk en geschikt te zijn. Dit geldt voor de accommodaties en voor de openbare ruimte. In de geformuleerde ambities en doelstellingen van de Inclusie Agenda wordt hier aandacht aan besteed. Deze doelgroep, in de visie verder benoemd als Lelystedelingen met een beperking, zal specifieke aandacht nodig hebben aangezien de gezondheids-achterstanden in deze doelgroep nog hoger zijn.

2.6 Raadsakkoord 2022 – 2026

De raad richt zich voor de komende vier jaar (raadsakkoord 2022 – 2026) op diverse thema's voor het behouden en versterken van een gezonde leefomgeving én een gezondere leefstijl van de inwoners van Lelystad. In het kader van sport en bewegen zijn dit de belangrijke punten uit het raadsakkoord:

- Lelystad wil voorzieningen hebben die passen bij een levendige stad met meer dan 100.000 inwoners. Voorzieningen die ook gezondheid en bewegen stimuleren. Een impuls geven aan het sportklimaat in Lelystad. Daarom investeert Lelystad in zijn voorzieningen in deze raadsperiode. De raad wil dat het college voorstellen doet om de participatie aan sport- en culturele activiteiten toe te laten nemen.
- De raad vindt het belangrijk dat inwoners van Lelystad in 2026 voldoen aan de gemiddelde landelijke beweegnorm (zie definitie beweegnorm in het kader).
- Verouderde sportvoorzieningen worden de komende jaren vervangen en bij ruimtegebrek tijdig uitgebreid zodat deze modern en passend zijn. Er wordt hierbij geanticipeerd op de groei van de stad. Leerlingen moeten nabij hun school het bewegingsonderwijs kunnen volgen. Hieronder valt ook een passende sportaccommodatie in de nabijheid van het Porteuim in 2024. Er komt ook een onderzoek naar een tweede (buiten)zwemvoorziening. Wat voor zwembad het beste past moet uit dat onderzoek duidelijk worden.
- De raad vindt het belangrijk de capaciteit en beschikbaarheid van multifunctionele accommodaties en sportzalen te optimaliseren ten opzichte van de behoefte van gebruikers. (o.a. beter afstemmen van openingstijden op de behoefte) en wil daarvoor een voorstel ontvangen van het college.
- In het kader van de herijking van natuurbeheer (Lelystad Nieuwe Natuur) wordt ingezet op de kwalitatieve verbetering en de beleving van het openbaar groen in de stad, waaronder het uitnodigen tot bewegen.
- De raad wil dat er specifiek aandacht is voor voorzieningen voor jeugd en jongeren. Dat komt naar voren in het uitroepen van Lelystad in 2026 tot meest kind- en jeugd vriendelijke stad van Nederland. Het college krijgt de opdracht dit meetbaar te maken met criteria. Het gaat hierbij om participatie (bijvoorbeeld van kinderen en jongeren bij de besluitvorming), onderwijs, veiligheid, openbare ruimte en voorzieningen (zoals broedplaatsen,

- ontmoetingsplekken, bibliotheek).en is ook naar voren gekomen in de Zomertour 2022 (enquête onder inwoners) van de Maatschappelijke Agenda¹⁰. Het college krijgt de opdracht dit meetbaar te maken met criteria. Het gaat hierbij om participatie (bijvoorbeeld van kinderen en jongeren bij de besluitvorming), onderwijs, veiligheid, openbare ruimte en voorzieningen.
- In het kader van de stadspromotie 'Lelystad evenementenstad' wil terugkerende grote (sport)evenementen georganiseerd.

3 TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Trends en ontwikkelingen op het gebied van bewegen en sporten in het land en in onze stad, bepalen mede in welk perspectief we de sport- en beweegvisie moeten plaatsen. Hieronder zijn de voornaamste trends en ontwikkelingen beschreven, waarbij onderscheid gemaakt is tussen landelijke trends en lokale ontwikkelingen.

3.1 Landelijke trends

3.1.1 Beweegarmoede en motorische fitheid kinderen

Mensen brengen veel tijd zittend, achter een beeldscherm, door. We zien dat dit leidt tot bewegingsarmoede. Deze bewegingsarmoede uit zich al op jonge leeftijd, met alle gevolgen van dien. Als we kijken naar de motorische ontwikkeling van kinderen, zien we dat deze door de tijd heen steeds verder afneemt. Uit een onderzoeksrapport van de Onderwijsinspectie uit 2018 blijkt dat de bewegingsvaardigheden van groep achters op vijf van de acht gemeten onderdelen waren afgenomen over een periode van tien jaar. Eerder onderzoek van het Mulier Instituut toonde al aan dat de motorische fitheid van kinderen daalde¹¹. Een trend die grote consequenties heeft voor de algehele gezondheid en het welbevinden op langere termijn. Bovendien kan deze leiden tot hogere zorgkosten. In het verlengde hiervan, concludeerden de Nederlandse Sportraad, de Onderwijsraad en de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving in 2018 in een gezamenlijk advies dat het nodig is om meer aandacht te geven aan bewegen en sporten op school, zowel binnen als buiten de gymles. Bewegen en sporten zijn niet alleen belangrijk voor gezondheid, maar dragen ook bij aan de bredere onderwijsdoelen van kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming en aan het stimuleren van cognitieve functies.¹²

3.1.2 Individualisering, flexibilisering en diversiteit

Sportverenigingen zijn en blijven een onmisbare centrale rol spelen vooral voor de jeugd. Tegelijkertijd zien we steeds vaker dat volwassenen en jongeren op zoek zijn naar flexibiliteit als het gaat om het moment waarop ze bewegen en sporten en met wie waardoor steeds meer mensen ongebonden sporten¹³. Dat zien we ook terug in de praktijk. Met name de jongeren in Lelystad voelen zich onvoldoende gehoord.

¹⁰ www.lelystad.nl/

¹¹ Alles over sport (2018). Basisschoolleerlingen minder bewegingsvaardig: vakleerkrachten gewenst.

¹² Nederlandse Sportraad (2018). Plezier in bewegen.

¹³ SCP 2018. Rapportage Sport 2018

Binnen de sport- en beweegbranche worden drie verschillende segmenten onderscheiden:

- Georganiseerd bewegen en sporten: aanbod door sportverenigingen en sportbonden voor leden;
- Anders georganiseerd bewegen en sporten: bijvoorbeeld aanbod door commerciële aanbieders;
- Ongeorganiseerd bewegen en sporten: individueel of in een groep in de openbare ruimte, zonder tussenkomst van een sport- of beweegaanbieder.

Het landelijke en Lelystadse beeld is dat het aantal mensen dat anders georganiseerd of ongeorganiseerd beweegt of sport toeneemt, terwijl het aantal mensen dat lid is van een sportvereniging licht daalt.

De Sport Toekomstverkenning (2018) laat zien dat deze trend zich in de toekomst verder zal gaan doorzetten¹⁴. Aan de aanbodkant zien we dat er de afgelopen jaren veel sport- en beweegaanbieders bij zijn gekomen, die een ander type locatie gebruiken of een ander soort sport- en beweegaanbod aanbieden, zoals bootcampactiviteiten.

3.1.3 Maatschappelijke meerwaarde van sport en bewegen

De afgelopen jaren is berekend dat de Social Return on Investment (SROI) van bewegen en sporten in Nederland naar schatting 1 op 2,7 bedraagt. Dat houdt in dat de maatschappelijke opbrengsten ruim 2,7 keer hoger zijn dan de investeringen die erin worden gedaan. De vijf grootste opbrengstposten, uitgedrukt in euro's, zijn: een betere kwaliteit van leven, minder ziekteverzuim, meer arbeidsproductiviteit, minder zorgkosten en een hogere levensverwachting¹⁵. Ook voor enkele specifieke sport- en beweegactiviteiten zijn de maatschappelijke baten in beeld gebracht. Zo heeft Europees onderzoek berekend dat iedere extra gewandelde kilometer een maatschappelijke winst oplevert van ongeveer €0,37. Dat betekent dat als iedere Lelystedeling 1 km per dag extra zou lopen, de jaarlijkse maatschappelijke baten voor de stad € 10,97 mln. bedragen. De bevindingen onderschrijven dat investeren in sport en bewegen cruciaal zijn voor de groei en toekomst van de stad.

3.2 Lokale ontwikkelingen

3.2.1 Zorg om gezondheid en welbevinden van de Lelystedelingen

De aandacht voor een gezonde leefstijl en de gezondheidswaarde van bewegen neemt toe, met bijzondere aandacht voor de gezondheidsverschillen tussen groepen in de samenleving. De aandacht voor dit thema is belangrijk omdat Lelystad op veel gezondheidsgerelateerde thema's onder het Flevolands gemiddelde scoort.

De Lelystedeling sport en beweegt gemiddeld minder dan in de rest van Nederland. Kijkend naar de beweegnorm dan voldoet 57% van de inwoners van Lelystad aan deze norm. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde van 63% is er in Lelystad nog veel winst te behalen. Overgewicht komt in Lelystad bovengemiddeld voor zowel bij volwassenen als bij de jeugd¹⁶. Het geeft aan dat er een urgentie is om de sport- en beweegdeelname van de Lelystedelingen te verhogen en op die manier bij te dragen aan het behalen van gezondheidswinst (Positieve Gezondheid) in Lelystad. Het

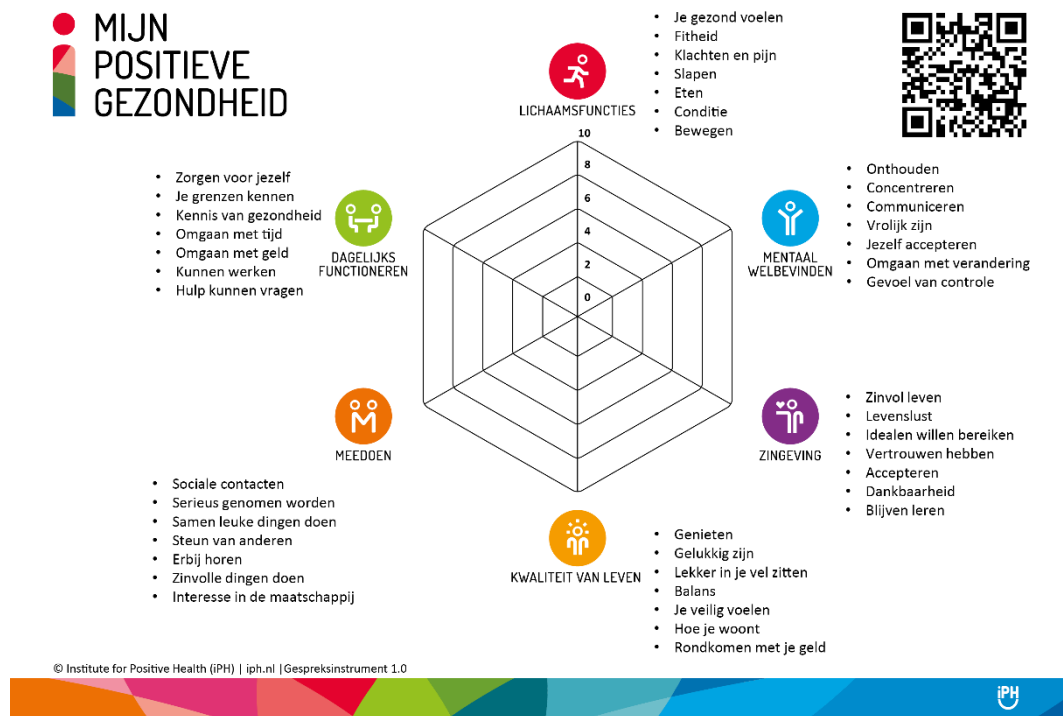
¹⁴ RIVM & SCP 2017. Sport Toekomstverkenning, 'Een sportiever Nederland'. Trends scenario: vrijwilligerswerk

¹⁵ Rebel (2019). De Social Return On Investment (SROI) van sport en bewegen.

¹⁶ Bron: Kadernota Sport en Bewegen 2019 - 2022

realiseren van gezondheidswinst voor alle inwoners, vraagt om een gezamenlijke inspanning van overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties en inwoners zelf. Als we spreken over het verbeteren van de gezondheid dan hebben we het niet alleen over het fysieke welbevinden. Ook het mentale en sociale welbevinden is hier onderdeel van en komt samen in het streven naar meer Positieve Gezondheid. Deze bestaat uit 6 delen, te weten: Lichaamsfuncties, mentaal welbevinden, zingeving, kwaliteit van leven, meedoen en dagelijks functioneren (zie figuur 1).

Figuur 1: model positieve gezondheid (Machteld Huber)



Bron: www.iph.nl

3.2.2 Grote afstand tussen informeel sporten en bewegen in de wijk en lidmaatschap bij verenigingen

De jeugd sport en speelt en maakt gebruik van de mogelijkheid om op een informele manier in de verschillende woonwijken van de stad te kunnen sporten en te spelen. Vanuit diverse programma's wordt sport en beweegactiviteiten aangeboden. Het aangeboden sportaanbod leidt niet tot de gewenste doorstroming naar de sportverenigingen, waardoor de structurele sportdeelname in Lelystad achterblijft. Het percentage niet sporters in Lelystad is 55% en ligt hoger dan het landelijk gemiddelde van 48,7%. Ten opzichte van het landelijke gemiddelde van 48,7% dus veel winst te behalen. In de wijken met een lagere sociaaleconomische status liggen kansen om het voorzieningenaanbod en het sport- en beweegaanbod (programma en activiteiten) voor diverse wijken te versterken en daarmee de sportdeelname te verhogen.

Barcode gemeente Lelystad

Voldoende ruimte voor sport en bewegen is een essentieel onderdeel bij de inrichting van een leefbare woonomgeving en dient structureel onderdeel uit te maken van de ruimtelijke plannen. Gezien de ambitie van Lelystad om de komende tien jaar te gaan groeien naar een stad van meer dan 100.000 inwoners, vraagt dit om zorgvuldig handelen met de spaarzame ruimte. De Barcode is een voorgestelde referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen en openbare ruimte gericht op sporten, bewegen en spelen in Lelystad. De Lelystadse Barcode is afgeleid van de voorbeelden uit Utrecht en andere grote steden.

Speel en verblijfsplek: 3% van het bebouwde oppervlak inzetten voor speelruimte is een gangbare norm (Jantje Beton). In Lelystad is het groen en het water (hoofdstad van de nieuwe natuur) een krachtsbron, een positieve factor. Hierbij past ook een hogere norm qua percentage spelen en verblijven. We stellen daarom voor de norm te verhogen naar **5%**. Tevens willen we voorstellen dat elk kind (minimaal 90% van de kinderen vallen binnen de norm) binnen 200 meter een buurtvoorziening kan vinden en binnen 500 meter een wijkvoorziening. De insteek is: kwaliteit van de speelruimte is divers en daagt uit en bestaat het liefst uit natuurlijke elementen en groen.

Sportterrein: 7 m² per woning is in Utrecht de norm, maar is voor Lelystad om dezelfde groenblauwe reden een vraagteken. De huidige en gewenste verhouding wordt onderdeel van de Nota Huisvesting sportaccommodaties. Tot dan houden we de Utrechtse norm aan. Als het gaat om het aantal voorzieningen, dan komt uit het voorzieningenrapport van Berenschot het aantal van 56 extra voorzieningen naar voren bij een inwoneraantal van 110.000 Lelystedelingen. Dit gaat om zowel binnen- als buitensport.

Sport in de openbare ruimte: Voor het voorstel voor sportruimte in gebiedsontwikkelingen maken we voor Lelystad de vergelijking met de Amsterdamse referentienorm van **1m² per inwoner**.

Sporthal en sportzaal: Belangrijk hierin is de Onderwijshuisvestingswet die voorschrijft hoeveel zaaldelen er dienen te zijn voor het PO en VO, idem de minimale hoeveelheid buitensportgebied. Daarnaast is er een wenselijke plus voor Verenigingsgebruik.








Hiervoor is de Utrechtse norm van 1 sporthal per 17.500 inwoners echter een groot verschil met Lelystad. Om dit te overbruggen is een norm van **1 sporthal (3 zaaldelen) per 20.000 inwoners** meer reëel. Bij 100.000 inwoners betekent dit 5 sporthallen of bijvoorbeeld 3 sporthallen en 3 sportzalen (2 zaaldelen) of 4 sporthallen, een sportzaal en een gymzaal. Ook hier is kwaliteit een issue gezien de staat van de huidige zaaldelen 't Kofschip en Arcus.

Zwembad (binnenbad): De norm van 100 m² overdekt zwembad per 10.000 inwoners is een prima norm. In Lelystad beschikken we op dit moment over 1600 m² overdekt zwembad. Voor de komende groei naar 100.000 inwoners lijkt dat dus voldoende.

3.2.3 Groei van de stad (LNL) en doorzetten vergrijzing

De stad gaat de komende jaren een forse groei doormaken. Het bouwen van 1.000 woningen per jaar (scenario 2) zal leiden tot een aanzienlijke groei van het aantal inwoners. In 2040 is de stad naar verwachting gegroeid met ongeveer 36.500 inwoners, gemiddeld met ruim 1.900 inwoners per jaar. In 2027 worden er 90.000 inwoners verwacht. In 2032, wordt ingeschat dat Lelystad 100.000 inwoners¹⁷ zal hebben. Dat betekent een aanzienlijke toename van het totaal aantal inwoners ten opzichte van de huidige situatie. Deze groei van het aantal inwoners gaat hand in hand met een verdichting van de stad. Dat betekent dat Lelystad zal moeten voorzien in voldoende ruimte en voorzieningen om te kunnen (blijven) sporten en bewegen. Lelystad is actief in het ontwikkelen van een barcode (naar de sportnorm van Amsterdam¹⁸ en de reeds bestaande barcode in Utrecht), waarmee het aandeel openbare ruimte en voorzieningen bij woningbouwontwikkeling goed in balans is. Tevens wordt er gewerkt aan een kwaliteitscatalogus zodat ook de kwaliteit van voorzieningen worden meegenomen.

Lelystad heeft met het programma Lelystad Next Level (LNL) een grote groeiambitie. We bouwen hierbij niet alleen woningen, maar bouwen aan een samenleving. Dit betekent dat er ingezet wordt op een integrale en kwalitatieve groei van de stad. Hierbij is het belangrijk om naast de opgave Wonen ook in te zetten op de 6 andere opgaven van LNL. Vanuit de Sport- en Bewegvisie wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de opgave Voorzieningen, maar zijn er ook positieve effecten op meerdere andere opgaven. Met behulp van bijgaande waardenmatrix is de impact die de Sport- en Bewegvisie 2030 op LNL heeft gekwantificeerd kan en tevens nader toegelicht:

Grote stijging	X			X		X	
Stijging		X		X	X		X
Gelijk			X		X		X
Daling							
Opgave	 Wonen	 Natuur	 Economie	 Onderwijs	 Bereikbaarheid	 Voorzieningen	 Stedelijke vernieuwing

Opgave Wonen: De Sportvisie heeft een groot positief effect op de opgave Wonen. Als gevolg van de uitvoering van deze visie zal de aantrekkelijkheid van wonen in de stad toenemen. Het vergroten van de woonkwaliteit is een van de speerpunten binnen LNL. Doel daarvan is onder andere meer inwoners te behouden en meer nieuwe bewoners aantrekken. Daarmee draagt het indirect bij aan de groei-doelstelling.

Opgave Natuur: De natuurlijke leefomgeving biedt ruimte voor beleving en activiteiten, waaronder sport en bewegen. Tegelijkertijd is het de uitdaging om dit in balans met de natuur te organiseren. Wanneer de sport- en bewegvisie op een integrale manier wordt doorvertaald kan het een positieve bijdrage leveren aan het vergroten van de toegankelijkheid en beleving van de natuur.

Opgave Economie: De commerciële sport zal meer geschikte ruimte krijgen in onze stad om activiteiten te ontplooiën en kunnen meegroeien.

Opgave Onderwijs: Het bewegingsonderwijs is goed in Lelystad. Door te investeren in betere gymzalen en met name vitalere verenigingen en talentontwikkeling wordt het nog beter.

¹⁷ Lelystadinzicht.nl

¹⁸ Amsterdamse referentienorm voor maatschappelijke voorzieningen, groen en spelen, 9 januari 2018

Opgave Bereikbaarheid: Door in te zetten op het belang van langzaam verkeer kunnen zowel de beweegvriendelijkheid als de bereikbaarheid van Lelystad vergroot worden.

Opgave Voorzieningen: De achterstand inlopen op het gebied van Sport en Bewegen geeft al een enorme impuls aan deze opgave. Door het door ontwikkelen van het aanbod zal de impact op de stad stevig zijn en de kwaliteit van leven en wonen in Lelystad vergroten.

Opgave Stedelijke Vernieuwing: In het nadenken hierover zal de visie in brede zin een rol hebben, maar vooral in de wijken met achterstand kan Sport en Bewegen een verbindende rol spelen. Laagdrempelig en nabij zal in wijken en buurten een aanbod worden geleverd.

Vergrijzing:

Op dit moment is de leeftijdsverdeling zo dat ruim de helft van de Lelystedelingen tussen de 25 en 65 jaar oud is. Ruim een kwart is jonger dan 25 jaar en een zesde deel is 65 jaar of ouder. Het aandeel jongeren (jonger dan 24 jaar) binnen de bevolking neemt de komende jaren af, terwijl de groep 65-plussers en 75-plussers het komende decennium harder zal groeien. We hechten eraan dat ouderen zo lang mogelijk op een goede manier actief kunnen blijven en zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Voldoende bewegen kan een belangrijke bijdrage aan leveren om lichamelijke klachten te voorkomen en biedt perspectief tegen eenzaamheid bij ouderen. Daar gaat ook een belangrijke sociale functie voor ouderen vanuit. Een groeiend aantal oudere inwoners heeft dus consequenties voor het gewenste sport- en beweegaanbod in de stad.

3.2.4 Sociaal-maatschappelijke uitdaging en sport en bewegen

In Lelystad heeft een hoger percentage armoede en eenzaamheid in vergelijking tot het landelijk gemiddelde. De sociale samenhang kan als gemiddeld zwak worden beschouwd. Dit speelt met name in Lelystad-oost. In Lelystad ligt er dus een belangrijke sociaal-maatschappelijke uitdaging. Ook op het gebied van bewegen en sporten zijn verschillen te zien. In sommige wijken ligt de sportparticipatie ver onder het gemiddelde in Lelystad, terwijl een aantal wijken redelijk tot goed scoort. Onze uitdaging is om mensen die onvoldoende bewegen, blijvend in beweging te krijgen. Dat vraagt om een gerichte aanpak samen met de sociaal-maatschappelijke partners waaronder het Jeugdfonds Sport & Cultuur.

Lelystad kent de Maatschappelijke Agenda omdat gezondheid nauw verweven is met allerlei andere thema's die binnen een gemeente aan de orde komen. De raakvlakken met de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en sport(beleid) zijn voor de hand liggend, maar ook de relatie tussen (leven in) armoede of de invloed van de leefomgeving op de gezondheid is duidelijk. Zo zijn er allerlei mogelijkheden om financiële belemmeringen weg te nemen, zoals bijvoorbeeld door het Jeugdfonds Sport & Cultuur inwoners mogelijkheden biedt om bij een vereniging te kunnen sporten. Verder creëert een Maatschappelijke Agenda mogelijkheden om sociaal-maatschappelijke vraagstukken integraal aan te pakken.

4 MISSIE EN VISIE

4.1 Inleiding

De missie is uitgewerkt in ambities. Elke ambitie heeft vervolgens doelstellingen. De ambities en doelstellingen vormen gezamenlijk onze visie op sport en bewegen in Lelystad. Deze visie is het sportieve onderdeel van Lelystad Next Level, het Lelystad dat we in 2030 en 2040 willen zijn. Het uitvoeringsprogramma laat zien welke maatregelen nodig zijn om de doelstellingen te halen.

4.2 Onze missie

We gaan voor een Lelystad met gezonde, actieve en betrokken inwoners en een stad die een **gezonde leefstijl** uitademt. Een stad die gezien wordt als vitale stad. Sporten en bewegen zijn een dagelijks onderdeel van het leven van onze inwoners. Van jongs af aan worden alle Lelystedelingen gestimuleerd om met **plezier** te bewegen en sporten, hun **talenten** te ontdekken en deze te blijven ontwikkelen. **Sportverenigingen** moeten hierin een belangrijke rol spelen omdat samen bewegen en sporten **verbindt**. Ook de **buurtsportcoaches** vormen een belangrijke **schakel** tussen de wijk en de sportvereniging.

We gaan voor een stad waar volop faciliteiten zijn om **ongebonden** te kunnen bewegen en sporten. Waar er aantrekkelijke plekken zijn voor **jong tot oud**, die uitdagen om in beweging te komen en blijven. In Lelystad zijn mensen **trots** op hun buurt of wijk en wijkactivatie zorgt voor nieuwe **initiatieven**, beweging en **inspiratie**. Van recreatieve beweging tot fanatieke sporter, met of zonder beperking, **iedereen** kan op zijn of haar manier actief zijn en **meedoen** zonder zich belemmerd te voelen.

4.3 Ambities en doelstellingen van Lelystad

In deze paragraaf zijn de ambities voor sport en bewegen beschreven. De ambities die onderling met elkaar samenhangen, zijn uitgewerkt in de vorm van doelstellingen. Aan het einde van de looptijd van deze visie (2030) is aan de ambities gewerkt door het nemen van maatregelen zoals beschreven in het uitvoeringsprogramma. In veel gevallen geldt dat de speerpunten een bijdrage levert aan het realiseren van meerdere ambities. De eerste ambitie ('bewegen en sporten zorgen ervoor dat steeds meer van onze inwoners zich fit voelen en gezond zijn') is in feite een hoofdambitie. De overige ambities hangen hiermee samen en dragen hier aan bij.

In de komende jaren tot 2030 richten we ons vizier op de volgende vijf ambities:

1. **Bewegen en sporten zorgen ervoor dat steeds meer van onze inwoners zich fit voelen en gezond zijn. Voor iedereen is er passend, aantrekkelijk en toegankelijk sport- en beweegaanbod.**
2. **Vitale sportverenigingen versterken de sociale cohesie in de wijken van onze stad.**
3. **Onze groeiende stad biedt voor iedereen voldoende ruimte om te bewegen en sporten.**
4. **Lelystedelingen zijn van jongs af aan vaardig in bewegen en ontwikkelen hun talenten.**

5. Sportevenementen inspireren onze inwoners en onze sportaanbieders

4.3.1 Ambitie 1: Bewegen en sporten zorgen voor een gezonde samenleving; voor iedereen is er passend sport- en beweegaanbod

We willen dat steeds meer inwoners in beweging komen en blijven en het plezier van bewegen en sporten ervaren. Juist ook inwoners die behoren tot (kwetsbare) groepen die nu nog een relatief lage sport- en beweegparticipatie hebben. Dat vraagt om een passend en toegankelijk sport- en beweegaanbod voor iedereen. Dit geldt zeker ook voor mensen met een beperking. Door voldoende te bewegen en sporten, leggen onze inwoners een belangrijke basis voor een gezonde en actieve leefstijl. We willen dat bewegen en sporten op steeds meer plekken in Lelystad kan plaatsvinden in een gezonde omgeving en verbonden is met bredere gezonde leefstijl.

Doelstelling 1.1: het aantal Lelystedelingen dat voldoet aan de beweegnorm neemt tussen 2022 en 2030 toe

Voor de positieve gezondheid van onze inwoners vinden we het belangrijk dat het aantal Lelystedelingen dat voldoende beweegt steeds verder blijft toenemen. We weten dat dit een proces is van de lange adem. Het kost veel inspanning en tijd om blijvende gedragsverandering te realiseren, vooral voor inwoners die al lange tijd niet sporten en weinig bewegen. Bewegen moet de norm worden en samenwerking met andere beleidsterreinen is hierin belangrijk.

Tegelijkertijd willen we wel echt een stap vooruitzetten. We denken met deze doelstelling een goede balans te hebben gevonden tussen een doelstelling die ambitieus is, maar ook haalbaar lijkt op basis van de inzet die we willen plegen. Voor de jeugd en jongeren en de 65-plussers hebben we extra aandacht. Juist onder deze groepen is het percentage inwoners dat voldoet aan de beweegnorm relatief laag, terwijl de bredere potentiële baten voor deze groepen groot zijn. Bewegen en sporten draagt bij aan meer perspectief voor jeugd en jongeren en maakt voldoende bewegen mede mogelijk dat ouderen en mensen met een beperking actief kunnen blijven meedoen.

Doelstelling 1.2: in buurten met de grootste achterblijvende sport- en beweegparticipatie wordt sporten en bewegen zichtbaarder en (nog) toegankelijker gemaakt.

In de buurten waar de sport- en beweegparticipatie relatief het laagst is, willen we de komende jaren een extra impuls geven. In de hele stad zijn onze buurtsportcoaches¹⁹ zichtbaar en dichtbij en versterken zij het netwerk in de wijken en samenwerkingen met de sportverenigingen. Met name in de buurten met de grootste achterblijvende sport- en beweegparticipatie, wordt meer inzet gepleegd voor de activatie in de wijken. Door gebiedsgericht werken, zoals in Samen Lelystad Oost, gaan we voor deze buurten in kaart brengen welke drempels inwoners ervaren om te sporten en bewegen en welke kansen er in die specifieke buurt zijn om meer inwoners in beweging te krijgen. Die kansen gaan we vervolgens verzilveren. We nemen maatregelen die gericht zijn op het beweegvriendelijker inrichten van de openbare ruimte, met aandacht voor motorische ontwikkeling van jeugd en jongeren (zie ambitie 3). De voorgenomen

¹⁹ De buurtsportcoach ingezet van de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC).

maatregelen sluiten aan op de ambitie van de raad om de meest kindvriendelijke stad van Nederland te zijn. Daarbij zullen nieuwe initiatieven ten behoeve van sport en bewegen in de openbare ruimte zo goed mogelijk ondersteund worden door de gemeente. Ook het ondersteunen en versterken van reeds bestaande initiatieven (zoals de boksschool in Oost) en het realiseren van nieuw aanbod krijgt hier de aandacht. Alles om de Lelystedelingen in deze buurten en wijken aan het bewegen te krijgen. Een intensieve benadering en structurele ondersteuning die aansluit bij de wensen van de inwoners.

Doelstelling 1.3: intensievere samenwerking tussen de zorg-, welzijns- en sport- en bewegesector Bewegen en sporten is een middel voor mensen met lichamelijke of geestelijke klachten. Bovendien kan bewegen en sporten ervoor zorgen dat het herstel na ziekte beter verloopt. Dit preventieve potentieel wordt nog niet overal voldoende benut. Daarbij geldt ook dat chronisch zieke mensen gebaat zijn bij sporten en bewegen. We zetten daarom in op een intensievere samenwerking tussen de zorg-, welzijns-, sport- en bewegesector en het onderwijs. Door die samenwerking zullen mensen met gezondheidsrisico's vaker naar blijvend gezonder gedrag worden begeleid. De buurtsportcoaches zijn het aanspreekpunt in de wijk waar het gaat om sport en bewegen. In de praktijk is het mogelijk dat de vraag binnenkomt via de welzijnsmedewerker naar de buurtsportcoach. De buurtsportcoach heeft een overzicht van het beschikbare sport- en beweegaanbod, waarmee zij het voor de welzijnsmedewerkers zo makkelijk mogelijk maken om mensen door te verwijzen. Hierbij is specifieke aandacht voor de Lelystedeling met een beperking.

4.3.2 Ambitie 2: Vitale sportverenigingen versterken, met andere sport- en beweegaanbieders, de sociale cohesie in onze stad.

We willen dat sportverenigingen en overige sport- en beweegaanbieders vitaal zijn. Dat betekent onder meer dat zij zich blijven ontwikkelen op basis van de sport- en beweegbehoefte in Lelystad. De inzet van vrijwilligers is hierbij van grote waarde. Zij maken een onmisbaar onderdeel uit van onze sport- en beweeginfrastructuur. Bewegen en sporten stimuleren mensen om mee te doen.

Door zelf deel te nemen aan sport- en beweegactiviteiten, maar zeker ook door als vrijwilliger een gewaardeerde bijdrage te leveren. Die verbindende functie willen we verder benutten om een belangrijke bijdrage te kunnen geven aan het vergroten van de Positieve Gezondheid van de Lelystedeling. Om dat te kunnen moeten we de verenigingen helpen vitaler te worden.

Doelstelling 2.1: ieder jaar neemt het aandeel sportverenigingen dat vitaal is toe, klaar om ervoor te zorgen dat er samen gesport en bewogen kan worden, nu en in de toekomst.

We brengen de vitaliteit van sportverenigingen in kaart met behulp van een verenigingsmonitor. Per vereniging wordt bekeken waar de zorg ligt en welke ondersteuning geboden moet worden. Gezien de hoge druk op vrijwilligers, heeft ondersteuning bij het waarborgen van voldoende vrijwilligers onze aandacht.

We vinden het belangrijk om niet alleen sportverenigingen met dreigende problemen te helpen, maar ook de verenigingen die al vitaal zijn te ondersteunen in hun ambities om zich verder door te ontwikkelen; de gemeente is er ook voor hen.

Door ons wordt ingezet op verenigingsondersteuning en ondersteuning van vrijwilligers door onder meer training en opleiding aan te bieden door een verenigingsondersteuner²⁰. Van belang hierbij is dat het trainingsaanbod is afgestemd op de doelgroep. Dit geldt onder meer voor mensen met een beperking. Waar dit wenselijk is wordt de vereniging ondersteund door bepaalde taken bij de verenigingen weg te nemen of samenwerking met andere verenigingen te stimuleren waardoor bepaalde taken eenvoudiger worden (zoals bijvoorbeeld financieel beheer).

Vitale sportverenigingen die zelf kunnen en willen investeren in de kwaliteit en/of kwantiteit van hun accommodatie, ondersteunen we. Hierdoor kunnen verenigingen zich meer richten op de kerntaak, namelijk het aanbieden van goed sport- en beweegaanbod. Hierbij is specifieke aandacht voor de Lelystedeling met een beperking.

Doelstelling 2.2: het percentage jeugd en jongeren (4 – 17 jaar) dat lid is van een sportvereniging, is in 2030 toegenomen tot het niveau dat gelijk is aan het landelijk gemiddelde.

De sportdeelname in Lelystad²¹ is in vergelijking tot het landelijk gemiddelde vrij laag, maar is de afgelopen jaren niet verder gedaald. We weten dat sportverenigingen een belangrijke rol kunnen spelen in sportdeelname en we zien dat die rol nog kan worden vergroot. We zien dat bewegen en sporten ook kunnen bijdragen aan de sociale cohesie in buurten en wijken. Daarvoor is het nodig dat verschillende groepen van kinderen en jongeren elkaar blijven ontmoeten.

De sportvereniging is daar een uitgelezen plek voor. Onze bijzondere aandacht gaat uit naar de wijken waar het lidmaatschap jongeren (13 – 17 jaar) laag is. Daarom doen we onderzoek naar de belemmering die kinderen en jongeren in deze wijken ervaren om lid te worden en te blijven van een vereniging. Juist in deze wijken willen we sportverenigingen extra stimuleren en ondersteunen om verdere verbinding te maken met de wijk. Hierbij is specifieke aandacht voor de Lelystedeling met een beperking.

4.3.3 Ambitie 3: Onze groeiende stad biedt voor iedereen aantrekkelijke ruimte voor sporten, spelen en bewegen.

We zorgen ervoor dat de binnen- en buitensportaccommodaties passen bij de behoefte van onze inwoners, zodat vraag en aanbod nu en in de toekomst in balans zijn

Wat is een vitale sportvereniging?

Een vitale sportvereniging heeft volgens Lelystad de volgende bouwstenen op orde:

- strategie en beleid
- leden
- vrijwilligers
- financiën
- sportaanbod.

Bovenop deze bouwstenen heeft een vereniging aandacht voor minimaal één van de drie extra bouwstenen om te voldoen aan de definitie vitale vereniging:

- accommodatie
- extra maatschappelijke activiteiten
- een gezonde sportomgeving

²⁰ Een verenigingsondersteuner zou in de praktijk een buurtsportcoach of een sportparkmanager kunnen zijn.

²¹ Het percentage wekelijkse sporters in Lelystad (18 jaar en ouder) is 45% (2020). In 2021 deed 56% van de Nederlandse mannen vanaf 4 jaar en ouder wekelijks aan sport, voor vrouwen is dit 52%.

zowel kwalitatief als kwantitatief. We willen een beweegvriendelijke gemeente zijn. Dat betekent dat er in de hele stad plekken zijn die uitdagen om in beweging te komen en blijven: de stad als toegankelijk speelveld voor jong en oud.

Doelstelling 3.1: uitbreiding van het accommodatiebestand voor binnen- en buitensport waarmee wordt voldaan aan de vraag naar sportruimte en ingespeeld wordt op de groeiambitie van de stad.

Het hebben van voldoende sport- en beweegaccommodaties, waar tegen een betaalbaar tarief kan worden gesport, is een randvoorwaarde voor onze inwoners om bepaalde (georganiseerde) sport- en beweegactiviteiten te kunnen beoefenen. Door uitbreiding van het aanbod binnen- en buitensportruimte worden structurele knelpunten in het gebruik van accommodaties opgelost en kan ingespeeld worden op groeiambities van verenigingen.

Door een kwaliteitsimpuls van deze accommodaties zal voldaan worden aan de basiskwaliteitseisen. Dit betekent dat diverse accommodaties (geheel of gedeeltelijk) gerenoveerd, vergroot of vervangen moeten worden.

Veel van de binnensportaccommodaties in onze stad worden gebruikt door zowel onderwijsinstellingen als verenigingen en andere beweegaanbieders. Bij nieuw te bouwen sportaccommodaties bij onderwijsinstellingen vinden we het belangrijk dat het gesprek aangegaan wordt over het zo breed mogelijk inzetten van de ruimte om de sportaccommodatie maximaal te benutten.

Wat is een beweegvriendelijke omgeving?

Een beweegvriendelijke omgeving is een omgeving die uitnodigt en uitdaagt om te gaan sporten en bewegen.

Een beweegvriendelijke omgeving laat zich moeilijk definiëren, maar vaak is er sprake van een omgeving met voorzieningen (plekken) in de openbare ruimte waar mensen spelen, bewegen, sporten, ontmoeten en zich verplaatsen. Voor een goed werkzame omgeving is het soms nodig om activiteiten aanbod te koppelen aan de voorzieningen. Randvoorwaardelijk is de omgeving schoon, heel, veilig en toegankelijk. Voor het creëren van een omgeving gericht op sport en bewegen is het van groot belang dat deze is afgestemd op de context, de lokale behoefte en het juiste schaalniveau.

Buurtsportcoaches spelen een belangrijke rol bij het creëren van een beweegvriendelijke omgeving. Samenwerking tussen het fysieke en sociale domein en het tijdig betrekken van

Doelstelling 3.2: in de gemeentelijke projecten is aandacht voor het beweegvriendelijk inrichten van de openbare ruimte.

Dit speerpunt sluit aan bij het raadsakkoord 2022 – 2026 en de doelen vanuit de omgevingsvisie die gericht zijn op een aantrekkelijke en beweegvriendelijke leefomgeving. In de Natuur Agenda wordt gewerkt aan het aantrekkelijker maken van de groene en blauwe kracht van Lelystad. De openbare ruimte nodigt uit tot bewegen, ontmoeten, verblijven en gezond gedrag bij inwoners van alle leeftijden. Het

gaat onder meer over voldoende functioneel groen in de wijken, aantrekkelijke en multifunctionele verblijfplekken, veilige fietspaden, uitnodigende wandelroutes en aantrekkelijke en toegankelijke sport- en speelplekken met een divers aanbod aan beweegaanleidingen. We zien dit als een kans om sport- en beweegmogelijkheden en recreatieve mogelijkheden toe te voegen aan de stad, zeker gezien de hoeveelheid groen en water in en om de stad. We vinden het belangrijk dat recreatief water toegankelijk is en blijft.

Deze kansrijke kant van de stad staat in contrast met de huidige beweegvaardigheid van jeugd en jongeren. Daarmee is de ambitie van de raad om de meest kindvriendelijke stad van Nederland te worden een uitdaging.

Daarom is het extra belangrijk om kwalitatief hoogwaardige plekken te realiseren, waar ruime beweegmogelijkheden zijn voor jong tot oud en waar bewoners van de wijk elkaar kunnen ontmoeten. Die plekken liggen centraal in de wijk, bij voorkeur dichtbij voorzieningen. Deze plekken hebben een bepaalde omvang zodat het mogelijk is om deze plekken hoogwaardig in te richten en veelzijdig bewegen mogelijk te maken (zie verder het Speelbeleid in bijlage bij deze sport- en beweegvisie).

Bij nieuwbouwplannen en -projecten wordt beweegvriendelijkheid van de openbare ruimte integraal meegenomen. Het is essentieel dat er bij (nieuwe) woningbouwlocaties voldoende ruimte wordt geboden voor bewegen en sporten, maar ook voor ontmoeten. Dit draagt bij aan het woon-, werk- en verblijfsgevoel. We gaan daarom bewust om met aandacht voor sport- en beweegruimte en voorzieningen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen en grootschalige wijkvernieuwing. Om op hoofdlijnen blijvend te agenderen dat de groei van de stad integraal en in balans wordt uitgevoerd, wordt er in Lelystad een 'barcode' ontwikkeld. Hiermee is het aandeel openbare ruimte en voorzieningen bij woningbouwontwikkeling vooraf bepaald. Tevens wordt er gewerkt aan een kwaliteitscatalogus zodat ook de kwaliteit van voorzieningen wordt meegenomen. Hierin moet ook aandacht zijn voor het stimuleren van langzaam verkeer en het alledaagse bewegen (zie bijlage). Doordat meer Lelystedelingen hun dagelijkse zaken met de fiets en wandelend doen zal de beweegparticipatie stijgen.

Om de motorische ontwikkeling van jeugd en jongeren te stimuleren, wordt ingezet op veelzijdig bewegen waar met de inrichting van de (openbare) ruimte rekening mee wordt gehouden. Het Athletic Skills Model (ASM)²² is een gedachtegoed dat gericht is op het stimuleren van motorische ontwikkeling door veelzijdig bewegen. Dit model wordt gezien als het gewenste model in Lelystad voor toepassing in het onderwijs en ook in de fysieke openbare ruimte. Bij de inrichting van de openbare ruimte staan de tien grondvormen van bewegen²³ centraal, zodat veelzijdig bewegen gestimuleerd wordt.

Doelstelling 3.3: we werken in Lelystad aan een duurzame toekomst; dus ook op het gebied van sport en bewegen

Ook op het gebied van sporten en bewegen dragen we bij aan deze transitie. Onze sportaccommodaties worden, net als ander maatschappelijk vastgoed in Lelystad stap voor stap verduurzaamd. Bij noodzakelijke vervangingen en nieuwbouw, kiezen we voor een duurzame en goed toegankelijke accommodaties. Bovendien blijven we

²² www.skillsgarden.nl

²³ <https://www.athleticskillsmodel.nl/schijfvan10/>

proactief zoeken naar mogelijkheden om de verduurzaming van onze accommodaties te versnellen. Daarnaast blijven we innoveren om het energiegebruik terug te dringen. Onder duurzaamheid verstaan wij ook dat we focussen op het creëren van blijvende impact voor onze inwoners. Juist ook omdat we weten dat gezondheid een zaak van de lange adem is. Succesvolle initiatieven willen we graag behouden voor de toekomst.

4.3.4 Ambitie 4: Lelystedelingen zijn van jongs af aan vaardig in bewegen en ontwikkelen hun talenten

We willen dat ieder kind in Lelystad de kans krijgt om zijn of haar motorische vaardigheden breed te ontwikkelen. Hierdoor zullen jonge kinderen vaker en met plezier gaan bewegen en zullen zij dit tot op late leeftijd doen. Bewegen en sporten draagt ook bij aan het ontwikkelen van andere vaardigheden zoals op sociaal-emotioneel vlak en hebben bovendien een positief effect op de cognitieve prestaties. Om kinderen en jongeren dit plezier te leren, is een belangrijke rol weggelegd voor zowel ouders als de kinderopvangorganisaties, scholen, sportverenigingen en andere sport- en beweegaanbieders in onze stad. Samen met deze partners zorgen we voor een verbetering van de motorische vaardigheden van onze jeugd en jongeren.

Doelstelling 4.1: inzetten op motorische ontwikkeling van alle kinderen op basisscholen en middelbare scholen

In 2030 zijn de beweegvaardigheden van basisschoolkinderen in Lelystad significant verbeterd. Voor gelijke(re) kansen op een gezonde en actieve toekomst, is het dan ook belangrijk dat er op scholen aandacht is voor een goed sport- en beweegaanbod. Kwalitatief hoogwaardig bewegingsonderwijs, met aandacht voor het ontwikkelen van motorische vaardigheden, draagt eraan bij dat kinderen van jongs af en met plezier bewegen en sporten. Vakleerkrachten handhaven de kwaliteit van het bewegingsonderwijs en op scholen met vakleerkrachten wordt ook buiten de gymles blijvend ingezet op het aanbieden van sport- en beweegactiviteiten. Kinderen op deze scholen worden beter gemotiveerd om iedere dag met bewegen bezig te zijn. Dat maakt dat we het aanstellen van een vakleerkracht nadrukkelijk zullen blijven stimuleren en ondersteunen als gemeente.

Doelstelling 4.2: scholen worden ondersteund om extra sport- en beweegmomenten mogelijk te maken via naschoolse activiteiten of door individuele leerlingen te begeleiden naar een geschikte sport.

Op scholen zijn programma's geïntroduceerd zoals de dynamische schooldag om kinderen op school aan het bewegen te krijgen en te houden. De gemeente Lelystad en het Sportbedrijf ondersteunen deze initiatieven bij het verder door ontwikkelen van deze programma's om een gezonde leefstijl te stimuleren. Ook lokale partners kunnen hierbij belangrijk zijn. Op de middelbare scholen is kwalitatief en aantrekkelijk bewegingsonderwijs van belang. Juist onder middelbare scholieren zien we immers dat de sport- en beweegparticipatie afneemt. Zo lijken bewegen en sporten bij te dragen aan betere onderwijsprestaties en aan het verminderen van schoolverzuim en schooluitval.²⁴ Door onderzoek onder middelbare scholieren willen we de mogelijkheden die er zijn, op en buiten school, om middelbare scholieren in beweging te krijgen, beter gaan benutten.

²⁴ Regioplan (2018). Effecten meer en beter bewegingsonderwijs

Doelstelling 4.3: we werken aan een positief en veilig sportklimaat door de inzet van clubkadercoaches.

We vinden het belangrijk dat er bij de sportverenigingen sprake is van een positieve sportcultuur; dat iedereen met plezier en veilig kan sporten bij onze verenigingen. Clubkadercoaches²⁵ begeleiden de trainers en coaches die actief zijn bij sportverenigingen, met als doel om de kwaliteit van de trainingen en daarmee het sportplezier te vergroten. De focus ligt op het didactische en pedagogische aspect van de trainingen, niet op sporttechnisch vlak. Een clubkadercoach zorgt primair voor een impuls gericht op een positief en veilig sportklimaat. De clubkadercoach zal in de praktijk mogelijk ondersteund kunnen worden door de buurtsportcoach bij het uitvoeren van activiteiten die gericht zijn op een veilig sportklimaat. Naast de inzet van een clubkadercoach zet Lelystad in op gemeentebrede promotie van het belang van een veilig en positief sportklimaat bij verenigingen.

Doelstelling 4.4: we stimuleren talentontwikkeling door ondersteuning bij verbetering sportieve prestaties

We vinden het belangrijk dat er voldoende aandacht is voor talentontwikkeling en dat daarbij ook voldoende faciliteiten zijn. Verenigingen zijn bij uitstek de plek waar die talenten ontwikkeld kunnen worden. Een veilige en stimulerende omgeving hoort hierbij. We stimuleren het sportieve niveau van verenigingen door verenigingen te ondersteunen wanneer de sportieve prestaties verbeterd worden. De gemeente stelt subsidie beschikbaar waar verenigingen aanspraak op kunnen maken bij promotie naar een hoger niveau. De gelden zullen door verenigingen ingezet worden voor deskundiger organisatie en activiteiten gericht op talentontwikkeling. Ook hierbij is specifieke aandacht voor de Lelystedeling met een beperking.

4.3.5 Ambitie 5: Sportevenementen inspireren onze inwoners en onze sportaanbieders

We willen dat sportevenementen in Lelystad mensen inspireren en Lelystad op de kaart zetten. Op die manier leveren zij een belangrijke bijdrage aan onze vitale stad. Onze sportinfrastructuur zorgt voor talentontwikkeling in de stad. Het binden van talent aan de stad is van grote inspirerende waarde, voor jong tot oud. Door sportevenementen die gericht zijn op de jeugd en jongeren wordt Lelystad op de kaart gezet als sportstad, passend bij de schaalgrootte en dynamiek in de stad. Voor grootschalige evenementen stellen we als voorwaarde dat ze maatschappelijk betekenisvolle side-events hebben.

²⁵ Een clubkadercoach is een sportprofessional die de vereniging ondersteunt bij het opzetten, uitvoeren en borgen van club- en trainersbegeleiding.

Doelstelling 5.1: jaarlijks wordt er in Lelystad een inspirerend sportevenement gehouden dat voornamelijk gericht is op jeugd en jongeren

De grote sportevenementen moeten passen bij Lelystad en ook spin-off hebben voor de breedtesport en dienen inspirerend te werken voor verenigingen en andere sportaanbieders. Dat komt ook de economische en maatschappelijke impact van het evenement ten goede. Het jaarlijkse sportevenement zal positief van invloed zijn op de jeugd en jongeren in de stad, mede door de maatschappelijk betekenisvolle side-events in de wijken. Hierdoor wordt de verbinding die gemaakt tussen het sportevenement en de jeugd en jongeren in de wijken. Jeugd en jongeren zullen hiermee geïnspireerd worden en culturen zullen bij elkaar gebracht worden wat de sociale cohesie in de wijken ten goede komt. Gezond aanbod van eten en drinken, inclusiviteit, toegankelijkheid en duurzaamheid zijn andere thema's die we in acht nemen.

4.4 Tot slot

Sport en bewegen is niet de oplossing voor alle sociaal-maatschappelijke problemen in de samenleving. Het is wel een uitstekend instrument om de verbinding te leggen tussen beleidsterreinen en het is zeker een middel om de Lelystedeling te verleiden tot een gezondere leefstijl. De vitale veerkrachtige Lelystedeling van 2030 en 2040 is er bij gebaat dat sport en bewegen als onderdeel van de Strategische en Maatschappelijke Agenda nu de aandacht krijgt die het verdient. Elke investering die hierin wordt gedaan betaald zich namelijk drie keer uit als het gaat om het maatschappelijk rendement. Deze visie bestaat uit ambities en doelstellingen, is beschreven en toont de weg naar een vitaal Lelystad. Zonder maatregelen blijft het echter een papieren tijger en daarom zijn ook de kaders en richting voor het 'hoe' gegeven. Voor de 'basis op orde' is dit behoorlijk concreet. Voor de 'groei van de stad' meer abstract en dienen de maatregelen nog nader uitgewerkt te worden. Een belangrijke conclusie is hierbij dat de basis op orde in 2030 gelijk staat aan het groeiscenario waarbij we eerst de huidige basis herstellen. Het scenario 'Next Level' behelst de ambitie om één van de gezondste steden van Nederland te worden.

Deze Sport- en Beweegvisie 2030 is ontwikkeld door de krachtige samenwerking van Kragten en Kasel Management en Advies



5 UITVOERINGSPROGRAMMA

5.1 Inleiding

Om de sport- en bewegvisie tot uitvoering te brengen is een uitvoeringsprogramma nodig. Samengesteld met maatregelen om de doelstellingen zoals omschreven in deze visie te bereiken. Het uitvoeringsprogramma is opgezet vanuit scenario's naar ambitieniveau. Het scenario 'basis op orde' houdt in dat de voorgestelde maatregelen noodzakelijk zijn om het sport- en beweeglandschap te brengen naar een basisniveau; een niveau dat noodzakelijk is om de Lelystedeling voldoende te faciliteren op dit moment (2022). Het scenario 'klaar voor de groei' houdt in dat de voorgestelde maatregelen afdoende zijn om de groei van de stad richting 2030 te faciliteren, de basis op orde te houden. Het scenario 'Lelystad Next Level' houdt in dat de voorgestelde maatregelen gericht zijn op een hoog niveau van sport- en beweegparticipatie en daarbij een hoog niveau van professionaliteit en inzet op alle vlakken van het sport- en beweeglandschap. Lelystad wordt één van de gezondste steden van Nederland.

Het uitvoeringsprogramma zien wij als een menukaart, waarbij per doelstelling de gewenste maatregelen gekozen kunnen worden afhankelijk van het ambitieniveau wat gewenst is. Het behalen van positieve gezondheidswinst door meer bewegen gaat gepaard met investeringen die hiervoor nodig zijn. Des te hoger het ambitieniveau, des te groter is het te verwachten sociaal-maatschappelijke rendement van de investeringen. Het uitvoeringsprogramma biedt dan ook de menukaart die keuze geeft over maatregelen ter versterking van het sport- en beweeglandschap. Het toevoegen van ingrediënten van het ene naar het andere scenario is mogelijk en vergroot de inzet en dus de opbrengst van dat scenario.

5.2 Overzicht van maatregelen in drie scenario's